

- 01 A villák a meglévő erdő fáihoz igazodva finom mozdulatokkal és elfordulásokkal találták meg helyüket: rendezetten, mégis a spontán fesztelen esetlegesség ízével
- 02 Az érkezési oldalon a kétszintes homlokzati üvegfallaknak köszönhetően a környező erdő fái teljes magasságukban tükröződnek, így a villák tömege sokkal kisebbnek tűnik a tényleges méretükhöz képest, miközben a fák tükörképe egybeszövi a természeti hátteret
- 03 Helyszínrajz

Author: RIPSZÁM, János
Affiliation: Ripszám és Társa Építésziroda
Title: HOTEL ÓZON LUXURY VILLAS OR RETURN TO NATURE
Citation: Metszet, Vol 15, No 3 (2024), pp 48-53,
<https://doi.org/10.33268/Met.2024.3.6>
Received: 06 May 2024
Accepted: 16 May 2024
Published: 17 June 2024
HOLIDAYVILLAS, MÁTRAHÁZA, HUNGARY;
ARCHITECTS: GYÖRGY PÁPAY
Developed as part of an existing leisure complex these villas aim to remove guests from the standard hotel environment providing a home from home atmosphere. The difference here being the creation of green roofed homes that are placed in a forest location. The choice of materials strives to bring better contact with nature, in terms of views towards the surrounding landscape.

01

HOTEL ÓZON LUXUSVILLÁK AVAGY VISZONYUNK A TERMÉSZETHEZ

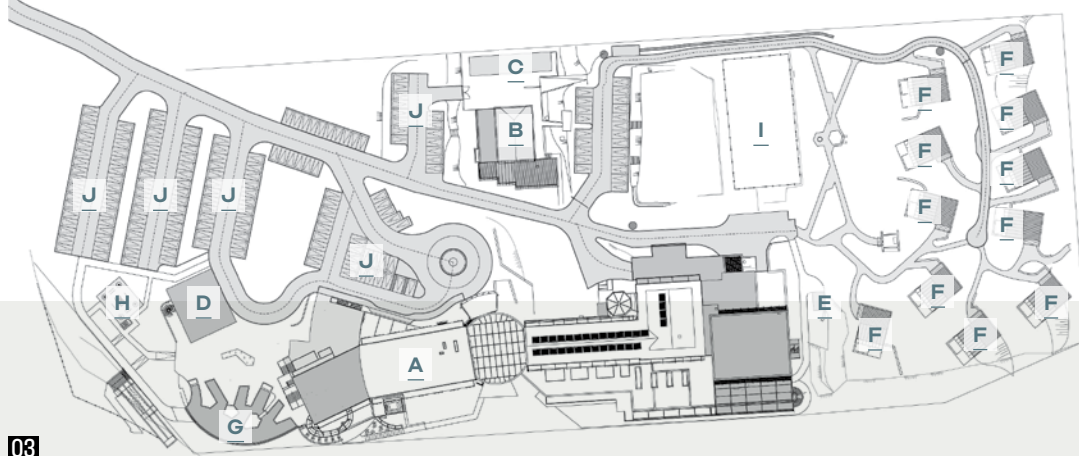
AMIKOR KIFUT A HAB A FAZÉKBÓL...

AZ ELŐZMÉNYEKRŐL HADD IDÉZZEK RÉSZLETEKET EGY TANULMÁNYBÓL:

„Mátraháza és maga a Mátra is a két világháború között, az 1930-as években értékelődött fel. A trianoni békediktátummal elvesztek a kedvelt felvidéki üdülőhelyek, így a magyar középosztály hamar felfedezte a Mátrát. A két világháború között épült Galyatetőn a Nagyszálló és a Kodály-kápolna, a kékestetői és a mátraházi szanatórium. [...] »A magyar címer hármas halmából Trianon elszakította a Tátrát, meg a Fátrát, s csak a legkisebbet, a Mátrát hagyta meg. Csonka hazánk csonka címerében most már a Mátra a legmagasabb, utolsóból lett elsővé. Azelőtt ügyet sem vetettünk rá. Annyi volt a szebbnél szebb hegységünk, hogy dusskálhattunk bennök. Ma alig maradt egynéhány, s ezért kell megbecsülnünk a hármas halom e harmadik halmát.« (Mátra részletes kalauza, 1930) [...] Ebben az időszakban már javában tartanak a mátrai fejlesztések, és ezekben az években mátraházai villájában tölt mind több időt a korabeli magyar irodalom meghatározó alakja, Tormay Cecile. [...] A Hotel Ózon szálloda múltja is a két világháború közötti időszakhoz kötődik, akkor a Magyar Államvasutak Takaré- és Segélyszövetkezete Üdülőttelepe volt.

02

03

- A | Szállodaépület
- B | Személyzeti szállás
- C | Műhely
- D | Drinkbár, masszázs
- E | Kápolna
- F | Apartmanház
- G | Kültéri medence
- H | Spray park
- I | Tenispálya
- J | Parkolók

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Pápay György

FOTÓ | PHOTO
Siményi Gergely, Geiger Violetta

SZERZŐ | AUTHOR
Ripszám János

A szocializmus évtizedeiben SZOT-üdülőként működött a két épületből álló hotel, mely később magántulajdonban újult meg.” [1]

„Magával az Ózon szállóval még 2011-ben találkoztam, miután az első komoly, nagy léptékű bővítéssel az egykori MÁV-, majd SZOT-üdülő egy jelentős ugrással frissen felkerült a hazai, kétségtelenül színvonalas vendéglátó és turisztikai szolgáltatások listájára. A bennem megfogalmazódott gondolatsort e lap hasábjain akkor az alábbi mondatokkal zártam:

„A bejárati oldal felől nézve a fák mögött feltűnő nyugodt, fehér épülettömeg a fesztelen skandináv példák természetes viselkedésére emlékeztet. A ház jól eltalált telepítésének köszönhetően arányosan foglalja el a neki járó teret. Csak annyit, és nem többet vesz el a természetből, cserébe az oda való betekintés lehetőségét kínálja.” [2]

04

ÉS MOST 2024-ET ÍRUNK, ÉS AZ EGYIK SZEMEM SÍR, A MÁSIK NEVET

—Magával a szállóval ismét egy nagy ugrás történt. Félek a nagy ugrásoktól, mert a Balatonnál többször megtapasztalhattam, hogy a végeredmény szempontjából azok mindig kockázatosabbak és bizony kétségesebbek, mint a magától értetődő, természetes kis lépések folyamata. Az útról befordulva az épület elé, a korábbi élményhez képest szinte falként tornyosul elém a korábbi 79-ről most már 132 szobásra duzzadt szálloda, mely e legutóbbi bővítésével pontosan ezt a 13 éve említett, természethez arányosan illeszkedő viselkedést, a „finnes” harmóniát veszítette el. Az egykori SZOT-üdülő két kisebb épülete mára többszörösére duzzadt és összenőtt egyetlen nagy tömeggé. Ha szabad úgy fogalmaznom, a mértéktartás erénye elvesztette a csatát a saját magunk által saját magunknak kreált gazdasági verseny bűvöletével, vagy ha úgy tetszik: kényszerítő (?) feltételeivel szemben.

—És ezzel senkit nem akarnék megbántani, különösen nem azokat, akik a kibővített, valóban igen magas színvonalú, szolgáltatásaiban tényleg kiemelkedően igényes 4 csillagos szállodát megvalósították (a tulajdonosoktól kezdve a tervezőn, lebonyolítón és a kivitelezőn át

a segéd munkásokig), de balatoni ember lévén ezek számomra az érzékelhető fájdalmas tények.

—Gyerekkoromból feldereng az egyik kedvenc diafilmemről a farkas lisztes lábának képe az ajtó részen... És mint természetjáró és hegymászó, minden turistagögg nélkül kell megállapítanom: mintha a turizmusipar jóvoltából a klimatizált luxusautóból vagy luxusbuszból kitóduló, természetesen klimatizált luxuslakásából érkező és természetesen luxushoz szokott – a TV természetfilmjeit amúgy kedvelő – embertömeg mellett erősen elhalványulna a természetet valóban értő és benne mozgó, élő, létező bakancsos erdőjáró turista magányos alakja. Személyes képszerű keserű emlékem, ami fiatalemberként sokkszerűen ért: Németországban a 2962 méter magas Zugspitze csúcsára kapaszkodtunk fel, és a gerincre érve a következő helyzet fogadott: innen magára a csúcsra csak a közvetlenül alatta, a hegygerincen épült szállodán keresztül lehet feljutni. „Még, még, még, semmi nem elég...”

—Legyünk őszinték önmagunkhoz mi, építészek: minden új épületnek hely kell, amit a természettől veszünk el. Ezt jó esetben a természetes környezeti igényes „megjavításával” ellensúlyozzuk. Önmagunk megnyugtására

03

- 04 A kép meggyőzően szemlélteti a ház és természet egyensúlyát, ritka szép példa arra, hogy így is lehet építeni: arányosan, figyelmesen, mértéktartóan és barátságosan
- 05 A házak oldalain a környezet anyagai jelennek meg, vulkanikus kő és fa, erősítve a helyhez kötődést, a hegyhez és erdőhöz való tartozást
- 06 A domboldalon a házak mögé felkapaszkodva mutatkozik meg a legmarkánsabban a tudatos természetközeli szellemű tervezés eredménye. A villák tört vonalú zöldtetős dombjaikkal homogén módon szervesen idomulnak a lankás hegyvidéki táj hullámzó hátteréhez

persze érényként felnagyítjuk már azt is, ha cserébe valami kis leukoplasztot tudunk az általunk okozott sebre tapasztani, ha a különböző, mindannyiunk által ismert okokból még azt sem, akkor mélyen hallgatunk, legbelül jó esetben néha felbukkanó, mardosó szégyenkezéssel...

—A kibővített szálloda idegenforgalmi-turisztikai sikere tény, így hát tudomásul veszem, hogy sokan, sőt egyre többen így vélik tudni megváltani a belépőjegyet a természet szentélyébe, anélkül, hogy a megszokott kényelemről akár egy napra is le kéne mondaniuk. Csak egy halk kérdés: akkor miben is áll a környezetváltozás lényege? Meggyőződése, hogy ehhez kevés az, hogy nem ugyanazt látom az ablakból, mint amit a mindennapokban otthon.

—...Messze vezet ez a gondolatsor, és már megint a balatoni társasházdömping képe tolu elém: ugyanez a jelenség, ami számomra teljesen érthetetlen: csöbörből vödörbe? – az élet és szemléletmód egy pillanatra sem billenhet ki a megszokott állapotból. Jó ez nekünk?

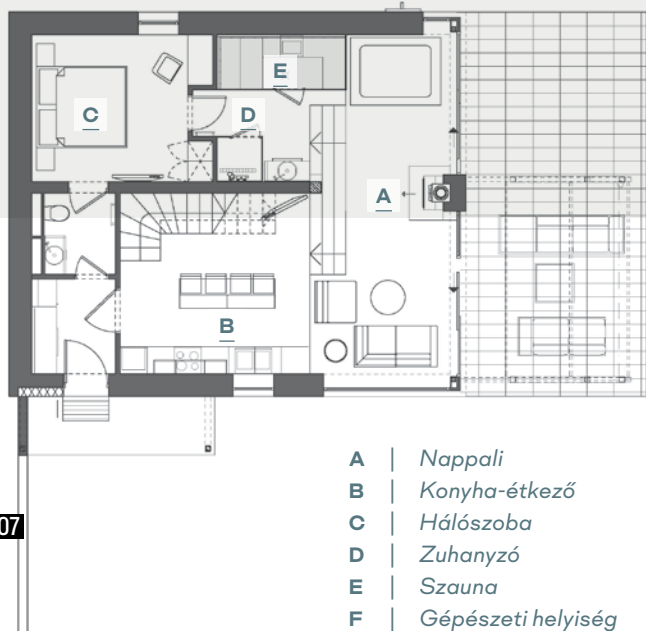
—A szállodától elfordulva próbálok arra összpontosítani, ami a felvetett szempontból, a természethez való viszonyunk kérdésében értéket képvisel ebben az ügyben. És ezt a telek északi, meredeken emelkedő részén

a nagy szállóépület melletti ligetes erdőrészben vélem megtalálni.

—Míg a 3,2 hektáros telek túlnyomó részén a nagy területű burkolt parkoló, a hatalmas szállóépület és annak wellness részéhez kapcsolódó, jelentős méretű kültéri medencék körüli térburkolatok dominálnak, addig itt az erdő ősfái szinte érintetlenül megmaradtak. Közöttük elszórtan 11 db egységesen formált, önálló apartmanokat rejtő ház áll. A terep adottságait természetes módon kihasználó, arra érzékenyen ráilleszkedő módon telepített házak déli üvegfelületei barátságosan csillognak. A látvány megnyugtató érzés: az előzőekben hiányolt mértéktartás itt szépen és meggyőzően áll előttünk. Bár a házak helyén néhány (nagyjából 12-14) fát ki kellett vágni, de egyrészt ekkora területen ez a szám valójában elenyésző. Másrészt a területről igen gondos fafelmérés készült, így ahol lehetett, a házak telepítése az amúgy is sérült vagy beteg fák helyét érintve történt. A szálló felől, a déli oldalról érkezve a kétszintes üvegfelületekben tükröződő fák képe fokozza a természetes hatást, így összességében az erdő még sűrűbbnek érzékelhető, mint valaha volt, a transzparencia és reflexiók eltüntetnek a házak tényleges tömegét. Ehhez járul még lentől nézve a jelentősen

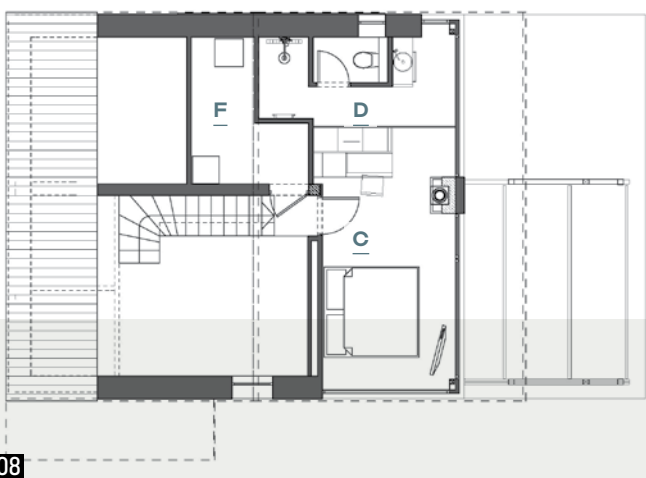
01
04

02

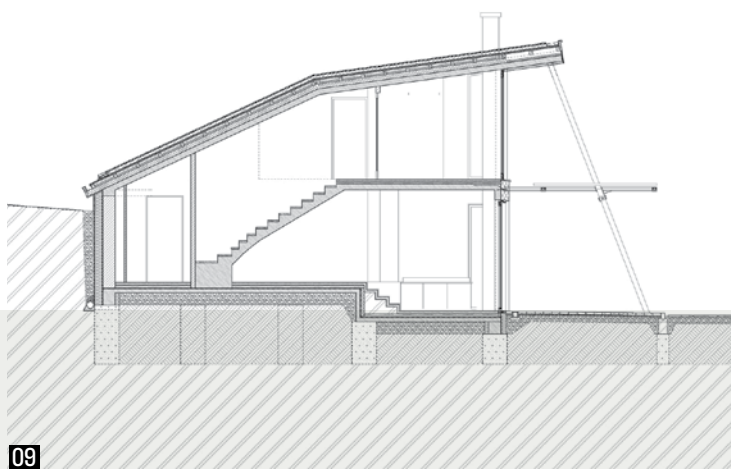
07

- A | Nappali
- B | Konyha-étkező
- C | Hálószoba
- D | Zuhanyzó
- E | Szauna
- F | Gépészeti helyiség

08

- 07 Földszinti alaprajz
- 08 Emeleti alaprajz
- 09 Metszet
- 10 A szálloda felől közeledve a villák előtt a kis kápolna fehér kubusa jelzi a szellemi váltás vonalát, kvázi itt ér véget a tisztán profán világ, ez itt a belépés helye a természet szakralitással és titkokkal teli övezetébe

09

emelkedő domboldal zöld szőnyege, miközben a házak előtti teraszok burkolata innen „alulnézetben” rejtve marad. Ugyanakkor az üvegfalak bordái és az előtetők ferde acéltámaszai szigorúan egyenes vonalakkal szerkesztett geometriájú, izgalmas ezüst-metálos csillogást csempésznek a zöldbe.

—A feszesen derékszögű téglalap alaprajzú házak egymáshoz képest jó ritmusban fesztelenül elforduló koordinátákhoz igazodnak. Ezekkel a finom mozdításokkal az alaprajzi és magassági értelemben is eltolt két ház sor képe egyszerre utcaszerű, ugyanakkor mégsem az, és ezzel kelt szép, természetes hatást. Miután a házak közötti kis utakon felsétálunk, visszanézve megkapó, ahogy a házakból csupán az alacsony eresz alatti kis támfalak látványa marad, a lefutó tört vonalú, ettől dombszerű zöldtetők teljesen beleolvadnak a környezetbe. Szép és hatásos építészeti elem a zöldtetők alsó, meredekebb szakaszának túlfuttatása a házak fedett bejárati oldalán, ezek a „fülek” főnről takarják a terepen lévő térburkolat-sávokat, az épület bejárata előtti járdákat.

—Bár a házak egyenként csaknem 100 m² nagyságúak, a formálásuknak és terepbe illesztésüknek köszönhetően a valóságban ennél kisebbnek érzékelhetők. Kiértelt és átgondolt az anyaghasználat is, melynek izgalmas

metamorfózisa igazából a házak mellett-között sétálgatva mutatja meg szinte filmszerűen magát.

—A szinte high-tech, de mindenképpen modern formálású magas acél-üveg, völgyre néző homlokzatok után a házak oldala megszerényülve a természetes anyagokhoz nyúl: helyhez illő szürke vulkanikus kő és fa jelenik meg, ami aztán a házak hátulján a zöldtetőben már teljesen egyesül a földdel.

—A villák mindegyike két szobával, két fürdőszobával, saját szaunával és jakuzzival rendelkezik. A házak belső térszervezése tágas eleganciát eredményez. Ennek eszközei a bejárathoz képest 70 cm-rel süllyesztett nappali, az átjárható és transzparens szauna és fürdő, a nappali sarkában szabadon elhelyezett pezsgőkád, a kandalló, az elegáns faburkolatú könnyed lépcső. A belső terekben az oldalhomlokzatok természetes kőburkolata és faanyaga köszön vissza.

—A tervezők elmondása szerint az induláskor kevesebb és kisebb házak száma és mérete a tervezési folyamat során lett több és nagyobb, de a villák esetében ez a kényszer nem ment túl a jóleső mértéktartás határán. A beruházói igény minden ház elé kis mesterséges vízfelületet is megjelölt, de ez a jelentkező többletköltségeknek köszönhetően elmaradt – szerintem előnyére,

05
06

mert az erősen lejtő domboldalon a kis tavacsók igen-csak mesterkéltén hatnának, hiszen egy mátrai erdőben vagyunk.

—Az ezekben a házakban egyszerre megjelenő elegancia, otthonosság és a közvetlen földközeli természeti kapcsolat valóban megteremt egy olyan békés atmoszférát, mely minőségében lényegesen több az amúgy kétségtelenül professzionális szállodai szolgáltatásoknál. S ennek a többletnek a kulcseleme egyértelműen a természettel való közvetlen, kézzelfogható érintkezés, mint egyfajta beavatás.

—Úgy vélem, ennek a beavatásnak a mélyén (mely betekintést enged a titkokkal teli természetbe) óhatatlanul ott rejlik a szakralitás, és ennek tudatosító jele a kis kápolna fehér kubusa, mely ott áll a teljesen profán és a már részben szellemi világ határán - fizikai és mentális értelemben egyaránt. A szűkebb összkép jólesően meggyőző. Ha nem is oszlatja el, de valamelyest enyhíti az egész fejlesztésre a mértéktartással kapcsolatban megfogalmazott aggályaimat. A házak és környezetük megvalósult viszonya tiszta és szép példája az építész és kertész elmélyült, egymásra figyelő, egymást segítő közös munkájának.

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Kápolnai Nagy, Ágnes: „Elfeledett emlékek nyomában”, *Kékesonline*, 2019-10-28, hozzáférhető: <<https://kekesonline.hu/2019/10/28/elfeledett-emlekek-nyomaban/>> [utolsó belépés: 2024-05-07].
- [2] Ripszám, János: „A hely szelleme, máshogyan - a Hotel Ózon bővítése a Mátrában”, *Metszet*, Vol 2, No 3 (2011), p 25.

MEGRENDELŐ: Hotel Ózon Szállodaipari Kft. | MUNKATÁRS: Szalma Zoltán, Nagy Viktor (Pápay Építész Kft.) | BELSŐÉPÍTÉSZET: Szolnoki Mária, Balás-Szeberin Kitti Lilla (Artdot.hu) | STATIKA: Aradi Ferenc, Árki Gábor, Tömöri Lajos (CENC) | GÉPÉSZET: Rigó László, Morvai Attila, Pauló Levente (Gázmodul Weisz Kft.) | ELEKTROMOS TERVEZŐ: Taraj Márton (GT Intelekt Mérnökiroda Kft.) | KERTTERV: Gázsó István (Kerten Bt.) | GENERÁLKIVITELEZŐ: Aktuál Bau Kft. | BONYOLÍTÓ: Somlyódy Sándor (Tomlin Kft.)